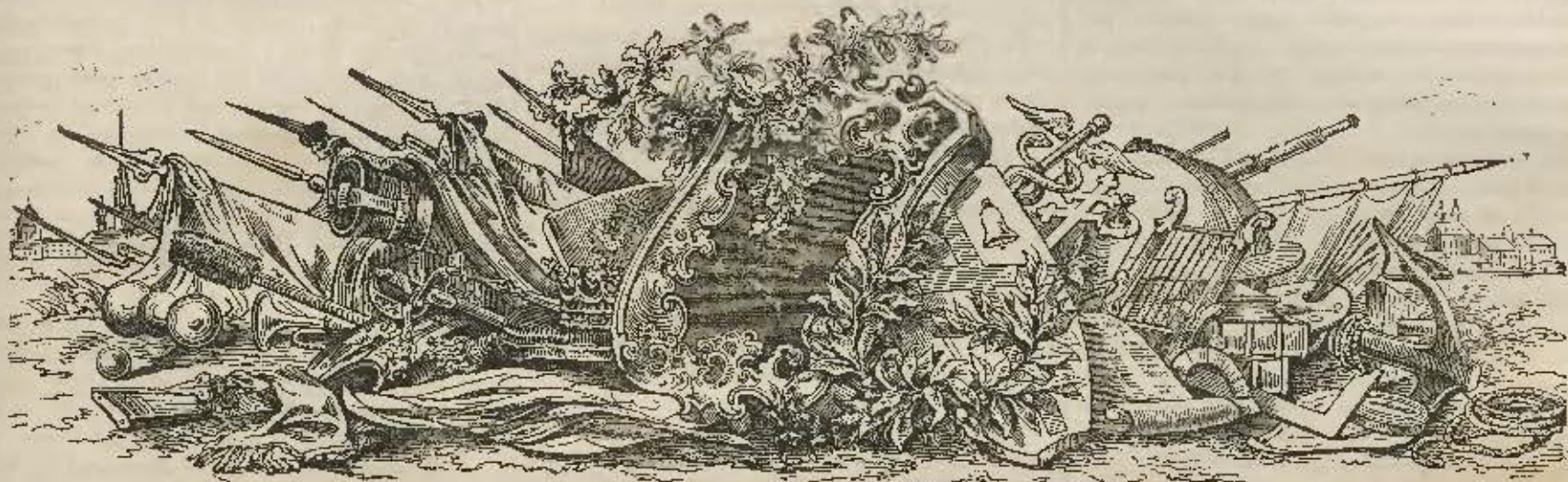

Երագիր Եւրոսթանիս

ԹԻԻ 20

21 (9) ՄԱՅԻՍԻ

1855

ԲՈՒՆԵՐ-ԵՎԻԹԻՆԵ

ԲՈՒՆԵՐԸ. Արեւելի մասերի արձանագրութիւններուն հրատարակութիւնը. — Պատերազմի լեռը. — ԳԵՂԱՂԻ. Եւրոպայի փոխադասութիւններուն յայտարարութիւնները. — Եւրոպայի կայսեր ատան պատմութիւնը. — Ճարտարարութեան պատմութիւնը կը բացուի. — Քանդակներ — Բեկիւնի.

ԸՆԳՂՅԱՆ. Խորհրդանշանի կերպը. — ՕՍԿԱՆԵՆ ՏԻՐՈՒԹԻՒՆ. Մեծագի. Սոսիւնի մարտիկացի ընդ ճիւղ հարկերը. — ԲԱՅԵՐԱՅԻ ԼԵՐԻ. — ՈՒՈՒՈՒՄԵՆԻԱՆԻ. ԳԵՏՈՐԱՅԻ. Ուղեւորներին կեանքին ու գործերին. — Ուղեւորներին իրենց Գաղտնիքը. — ԲՈՒՆԵՐԸ. Պատերազմի ճարտարարութեան պատմութիւնը.

ԱՌԱՅՐԻԱ

ՊԵՐՏԻՆԻ 21 ՄԱՅԻՍԻ

Այս օրը մեր քաղաքի քաղաքացիներուն զգոնութիւնը վերաբերեալ, խորհրդայ արձանագրութիւնները հրատարակուեցան. Եւրոպայի փոխադասութիւնները անգլիական խորհրդանշանին առջեւ դրուեցան, որոնք որ խաղաղութեան բաւականութեամբ պաշտօնական արձանագրութիւնը մեր առջեւ կը պնեն, անցեալ տարւոյն Գեղարքի 28-ին սկսած միջին տարւոյն Եւրոպայի 28-ը. — Աւստրիական կառավարութիւնն ալ Արեւելի մէջ նշանակեալ առիթով եղանակաւ, ի պաշտօնէ կը հրատարակէ:

Եւս յիշատակարանները այնպիսի մեծագին եւ կարեւոր նիւթ մը կը մտաւարարեն Նիւրնբերգի Ժամանակին անցքերուն պատմութիւնը, եւ այնպիսի կառավարութիւն մ'ունին արեւելեան խնդրոյն անկից ետքն ալ անհնազադ զրկեց վրայ, որ հարկ կը համարենք մը ընթերցողաց տը, որչափ որ լսողացն անհասկնալի կը ներէ, գոնէ ամենազարկաւոր մասերը հաղորդելու:

Եւրոպայի խաղաղութեան հետեւեալ փոփոխութիւնները կը նշանակեն մեծ մասը յայտնաբերելու կէս մ'ալ մեծ խնայած ու յայտնած էր, որոնք ամենայնիւ բուն արձանագրութեանց ամբողջ հրատարակութիւնը մեծ աղբիւցութիւն ունի ճշմարտութեան յայտնութեան վրայ, եւ նոյն արեւելեան խնդրոյն հիմնական զրկեց վրայ ստացի գաղափար մ'ունենալու. — Մտաւոր բնութեանը կը տեսնեն միանգամայն նոյն իսկ տեղութեանը երեսփոխաններուն անձնական որոյնութիւնն եւ իրենց ամեն մեծ ու զեաւանական նիւթադիւր, Եւրոպայի պաշտօններն հանդարտ ու պայծառ տեսութիւնը, Գեղարքի երեսփոխանին ուղիղ տրամաբանութիւնն ու եւրոպայի նկարագիրը, Եւրոպայի կան պաշտօններն զբաղա խնայողութիւնը, Ուստացի քաղաքներն փաստարանական յաջողականութիւնն ու կրկնեցողիչ հարկն, Եւրոպայի երկրորդ կրեւ փոփոխութիւնն զնուարական ճշգրտութիւնը, եւ հիմնական կոտորածներն զբաղա փոփոխութիւնն զպատմութեան պատմութեան արձանագրութիւնն, այս ամենայն նշան արձա-

նագրութիւններուն ընթերցմանը կարեւորութիւն մը տալերուն համար, հասուել ինչպէս վերի լսողի հետեւեալ համաձայն կը հրատարակենք:

Ե. Արձանագրութիւն
Արեւել, 15 Մարտի, 1855: Ներքեւ կը տեսնենք

Աւստրիայի կողմէն
Պաւլ-Եւրոպայի կոմսը, եւ այլն. — Եւ Փրոքշ-Օսկէն սեպուհը, եւ այլն:

Գաղղիայի կողմէն
Պաւլըն սեպուհը, եւ այլն:

Անգլիայի կողմէն
Ջոն Ռասքը Լորտն, եւ այլն. — Եւ Ուէսթմորլենտ կոմսն, եւ այլն:

Ռուսաստանի կողմէն
Կորչուով իշխանն, եւ այլն. — Եւ Պր. Եւրոպ. եւ այլն:

Ճափաստանի կողմէն
Եւրոպ. Եւրոպ. եւ այլն:

Եւրոպ. Եւրոպ. եւ այլն:

Եւստր Եւրոպայի, Գաղղիայի, Մեծին Բրիտանիայի, Ռուսաստանի եւ Ճափաստանի լիազոր գործողութիւնները Եւրոպայի արտաքին գործոց պաշտօնարանը քաղաքացիական ժողովուրդի միաբանեցան որ իրենց նիւթներուն խաղաղութիւններն արձանագրութեան ձեւով տեսնեն:

Արձանագրութեանը մէջ գաղտնիութիւնը Պաւլ-Եւրոպայի կոմսն, մեծագին առաքելական կայսեր արտաքին գործոց պաշտօններին տրուի, եւ արձանագրութեանը յայտնան հոգաբարձութիւնն՝ Եւրոպայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին խորհրդական Մայքէնպուկ սեպուհին յանձնուի: Արեւելի վերջը լիազոր գործողութիւններն իւրաքանչիւր իրենց ինքնուրոյնութեան վկայագրութիւնը տրուի, որոնք ինքնուրոյն եւ փոփոխութիւն ընդունուի եւ տեսնեն բոլոր խաղաղութեանը պարտաւորութեանը մէջ գրուեցան:

Եւստր վրայ Պաւլ-Եւրոպայի կոմսը խոսելու սկստ եւ ինք զինք հետեւեալ եղանակաւ բացատրել:

Տեսաք իմ Լաւարական փոփոխութիւնն, որինուր միաբանութեան մը համեմատ, փոփոխութիւն, զմեզ հոս տեսնուի ժողովրդ, որոնք ինք քարանալ խաղաղութիւն ամենք Եւրոպայի, որուն շատ կը կարծաւ: Աւստրական խաղաղութեանը ընթացքին մէջ զժողովրդներն պիտի կը տեսնեն, ներհան կարծիքներ պիտի տեսնեն, ըստ երեսփոխանի իրարու հակառակ շահեր յատկ պիտի բերուին, պատերազմին սրտին ըստ զաւաթի զհերոսն յիշատակն ալ տա զժողովրդներն վրայ պիտի տեսնուի: Աւստրական համաբանութիւնը կը զրկուի, որ որչափ որ աս տրուի ընդունուի ճշմարտութեանը ընդ

աղխումար, որչափ տեսնուի հաշտութեան հողին մէջանալ կը բերենք, որն որ մեր պարտաւորութեան մեզի յանձնուած ինչպէս իշխանութեանը համեմատն է, որպէս զի զմեզ մեկտեղ բերող տղուական փոփոխութեան անպարտաւորութեան համեմատն է:

Եւստրիայի մեծագին կայսրը — իր ինքնուր գործողութիւններն պարզեց յայտնելու պատուէր տուած են — միաքր գրած է ընդունուած ամենահանգիստ պայմաններուն վրայ հաստատուն մտաւ, որոնց վրայ որ խաղաղութեան գործը պիտի կայանայ: Այսպէս իր գաղափարաց հետ յայտնի միաբանութեան է ան հիմնաց համար, որոնք միայն կ'իյնան որ իրաւ պայմանի վրա մը կը կրնան ապահովութեամբ տալ որ աղբիւց յարաբերութիւններուն եւ բոլոր ժողովրդոց շահերուն այնպիսի փոփոխութեան արեւելք: Եւստրիայի կայսրն իր կողմէն որչափ է որ իր առջեւ գրած ճամբուն տեսնուի փոփոխութեան հետեւի, եւ այլն, եւ ոչ մեկն ճամբանցիկ հետեւութիւնները կայսրը պիտի արգելն իր պարտաւորութիւնները ճշգրտ պահելու, զորովք իր գաղափարաց նկատմանը վրան առած է:

Այս երկուստ ճամբան արեւելք որչափ է: Արեւելք որչափ են խաղաղութեան հիմքը, որոնք արագացնու ապահովութեան համար երաշխաւորութիւններ տալու եւ Ռուսաստան Եւրոպայի մեծագին մասին հետեւ փոփոխութեան մէջ խոթող համաձայնագրի վերջնական ընդունուի: Համար անհրաժեշտ կը համարուին Եւստրիայի արեւելք Ռուսաստանի գեաղանին վերջի վերջ մը հաղորդուած են անոնց վրայ ճանաչութիւնն առած են, յայտնած է, որ իշխանութեան տեսնուած անհրաժեշտ իր հաւանութիւնը ապու, եւ պատրաստ է զանոնք իրենց խաղաղութեանը նպատակ ընդունել: Ուստի

1. Ռուսաստանին Մոլտաւիայի եւ Ապալիայի վրայ բանեցուած պաշտպանողութիւնը պիտի վերանայ, եւ անոնց, ինչպէս նաեւ, Սոսիւնին Սերուիայի արտաքին արտաքինութիւններն անկից ետքը գաղափարեալ տեղութեանը հաւաքական կ'աղաղաւորուի ինքնանց տակ պիտի որ ըլլան:

2. Իւստրիայի Խաւարականութեան ազատութիւնն աղղու միջոցներով եւ անհանգիստ հոգաբարձութիւն խանութեան մը (սուսիւն սյուսիլե) հսկողութեամբ պիտի ապահովուի:

3. 1841-ին Յուլիան Լիւն գաղտնիքը կրկին վերաճանալ, նորէն պիտի ընտրուի, Ոսմանեան պետութեան գոյութիւնը Եւրոպայի հաւատարմագրութեան հետ աղղի կ'աղղու եւ Ռուսաստանի Սեւ ծովուն վրայ ունեցած առաւել զօրութեան վերջ մը տալու համար:

4. Սոսիւնին հաւատակ եղող արեւելեան ծխող թրիստանները պաշտպանական պաշտպանութեան մը պաշտպանուի, սկիզբը Ռուսաստան կը խոզու, բայց թրիստանեաց տեղութիւններն իրարու պիտի ոգնեն, որպէս զի ճաճի կառավարութեան առաջ-

